

in
Geloven
gent

Plaatsen van
het religieuze
verleden

Ruben Mantels, Anne-Laure Van Bruaene, Christophe Verbruggen en Gita Deneckere
Fotografie Benn Deceuninck

ACADEMIA PRESS

Voorwoord

H

et boek *Geloven in Gent* dat u in handen heeft, is een boek over het geloof van de mensen in de stad, een religieuze stadsgeschiedenis door de eeuwen heen. Gent lijkt een plek te zijn geweest waar mannen en vrouwen de ambitie hebben gekoesterd om vanuit hun christelijke inspiratie een beweging op gang te brengen, een religieuze orde te stichten, ontmoetingen te organiseren, nieuwe instellingen te creëren, om hun geloof en dat van hun stad te sterken.

Eigenlijk blijkt dat Gent een bepaalde vorm van polarisering demonstreert rond een ideologische, maatschappelijke, politieke idee en/of functie, dat Gent een plaats was en is met een nadrukkelijke betekenis en densiteit, waardoor het een levendig centrum werd voor ambitieuze tijdgenoten die wilden participeren in de uitoefening van enige vorm van macht of aan enige bijzondere waarde een concrete gestalte willen geven.

Bij de christenen heeft de figuur van Christus ongetwijfeld bijgedragen tot de ontdekking van de andere, die respect, waardering en zorg vraagt. Het zijn precies deze grondhoudingen die verklaren wat er in Gent werd gerealiseerd en waarover in dit boek uitvoerig wordt gerapporteerd. Hiervan is inderdaad veel van wat hierna verteld wordt de beste illustratie. Zo werd de zorg tot uitdrukking gebracht in de uitbouw van katholieke ziekenhuizen en scholen, terwijl de waardering van de andere werd gerealiseerd in de tentaculaire uitbouw van vrijwilligerswerk. In onder meer de gesprekken van het Parkhotel kwam het respect voor andersdenkenden tot een opmerkelijke uitdrukking.

Wie evenwel in Gent rondloopt heeft amper een idee van de rol die christenen hier gespeeld hebben om een droom te realiseren, een beweging tot stand te brengen, het gesprek te openen met andersdenkenden of gewoon om 'de wil van de Vader' uit te voeren en vrede en gerechtigheid te doen heersen op aarde. In Gent werden kloosterorden gesticht, kenden de christelijke arbeidersbeweging en de christelijke volkspartij hun bakermat, namen christenen de organisatie van onderwijs en ziekenzorg in handen. Bovendien leefden hier vier christelijke religies naast elkaar, zoals verwezen kan worden naar het oecumenisch vierkant: rooms-katholiek, anglicaans, hervormd en orthodox.

Vele van deze initiatieven hebben als een *lieu de mémoire* hun herinnering in het aanschijn van de stad nagelaten, niet

alleen in de vele kerktorens als 'stenen gedichten van hemel-heimwee' (Wies Moens). Gent is namelijk ook altijd een stad van kleurrijke contrasten geweest, die zich dikwijls openbaarden in geestelijke en levensbeschouwelijke tegenstellingen. Deze hebben wel soms contrasterend gewerkt, maar vaak evenzeer bevruchtend.

Gent mag dan wel bekend staan als 'de rebelse stad', het is ook een stad waar tolerantie hoog in het vaandel werd en wordt gevoerd. Niet voor niets werden de Pacificatie van Gent (1576) en de Treaty of Ghent (1814) binnen haar muren ondertekend, inspirerende verdragen die vrede garanderen. De symboolwaarde van bijvoorbeeld de Pacificatie van Gent kan, ook indien het Verdrag later dode letter werd, moeilijk onderschat worden.

Door de aanwezige tegenstellingen stelt zich echter de vraag hoe het komt dat al dergelijke initiatieven, waarover in dit boek verder uitvoerig wordt gerelateerd, en waarbij gelovigen betrokken waren, juist te Gent ontstonden en voldoende draagkracht vonden om gerealiseerd te worden.

Om die reden leek het aangewezen sommige van de *lieux de mémoire* op te sporen en door deskundigen zodanig te laten beschrijven dat het geheugen weer levend werd. Zo groeide onder leiding van de professoren Gita Deneckere, Anne-Laure Van Bruaene en Christophe Verbruggen en onder de redactiecoördinatie van Ruben Mantels, allen van de Vakgroep Geschiedenis UGent, het initiatief om een werk te publiceren onder de titel *Geloven in Gent*. Daarbij werd uitgegaan van het gegeven dat het 'geloven' in de titel vele ladingen kan dekken en niet in de eerste plaats een theoretisch-abstracte houding betreft maar juist de uitdaging bood (en biedt) om de handen uit de mouwen te steken en aan de maatschappij te werken.

In dit boek komen daarom tientallen plaatsen aan bod waar mensen op een bepaald moment van de geschiedenis de ambitie hadden of de inspiratie kregen om alleen of samen met anderen hun dieper liggende geloofsovertuiging op een of andere wijze te concretiseren.

Het gaat er in dit boek vooral en hoofdzakelijk om wat gelovige mannen en vrouwen vanuit hun geestelijke achtergrond wist te inspireren, tot stand te brengen en verder uit te bouwen. Of beter gezegd op welke wijze religie in het leven van Gent een rol heeft gespeeld.

Marcel Storme

10

7

Il SAVOIRE - 1706
Giovanni Stanetti, *Deus est Mirabilis in Operibus suis*, 1706. Olio, 165x245 cm. Museo di Storia Naturale, Firenze.

